

Ke zvyšování úrovně bojové pohotovosti vojsk

Redakčně zpracovaný a zkrácený článek generálporučíka A. Mezeška, uveřejněný v „Informačním sborníku štábu a technického výboru spojených ozbrojených sil“ č. 15/1978.

Ve spojitosti s agresivními snahami imperialistických států, neustávajícím horečným zbrojením a vyzbrojováním armád bloku NATO novými prostředky ozbrojeného zápasu komunistické a dělnické strany socialistických států věnují velkou pozornost dalšímu zvyšování obranné síly socialistického společenství, upevnění Spojených ozbrojených sil. Pokládají to za jeden z hlavních úkolů zabezpečení příznivých podmínek pro výstavbu socialismu a komunismu.

V této oblasti přijal Politický poradní výbor států — účastníků Varšavské smlouvy odpovídající rozhodnutí, na jejichž základě Spojené a národní velení usilovně pracují na zdokonalování bojové pohotovosti vojsk.

Požadavky na bojovou pohotovost vojsk neustále rostou, zvětšuje se celkový rozsah a složitost všech opatření, která s tím souvisí. To nutí nejen zdokonalovat styl a metody práce, která směřuje ke zvýšení bojové pohotovosti, ale hledat i nové způsoby jejího dalšího zdokonalování.

Je to oprávněné, protože bojová pohotovost musí zabezpečit rychlé a organizo-

vané zahájení boje vojsk stálé bojové pohotovosti, včasné rozvinutí svazků a útvarů na snížených počtech a v záloze, organizaci spolehlivého velení a všestranného zabezpečení k úspěšnému odražení agrese nepřítelů a k jeho rozhodnému zničení.

Proto udržování vojsk na vysokém stupni bojové pohotovosti je předmětem zvláštní péče všech velitelů, náčelníků, politických orgánů a štábů. Jednou z nejdůležitějších podmínek, které zabezpečují včasné splnění tohoto úkolu u vojsk, je přesné a promyšlené plánování. Vytváří všechny nezbytné předpoklady vysoké organizovanosti, rychlosti a utajení uvedení vojsk na vyšší stupně bojové pohotovosti. Špatné propočty a chyby při plánování mohou mít za následek vážné následky, které je velmi těžké a často nemožné odstranit v průběhu přechodu vojsk z mírového do válečného stavu.

Aby se takové plány vyznačovaly svou realitou, je velmi důležité při jejich zpracování brát v úvahu možnosti vojsk a orgánů velení, předpokládané změny situace a zejména charakter činnosti pravděpodobného nepřítelů. Soulad plánu s reál-

nou situací můžeme dosáhnout jen jejich neustálým prověřováním a upřesňováním předem a včas stanovených lhůtách nebo podle potřeby (např. v souvislosti se změnou dislokace) svazků a útvarů, s upřesněním jejich úkolů, při jejich vy-
zbrojení novými druhy výzbroje, vojenské techniky atd.

Zvyšování bojové pohotovosti a zkracování lhůt k dosažení různých jejich stupňů napomáhá dobře organizovaný a sladěný systém uvědomování vojsk, vojenských správ a mobilizačních záloh. V soudobých podmínkách jsou na systém uvědomování kladeny také požadavky, jako vysoká spolehlivost, rychlá činnost, utajení, odolnost a ochrana. Musí zabezpečit předání signálů, rozkazů a dostat potvrzení oběžníkem od všech vojsk nebo jen vybraných, dále možnost zdvojení předávaných signálů mezi svazky, posádkami, vojenskými správami, orgány Civilní obrany a jinými vojenskými organizacemi. To je zvláště nutné v případě narušení spojení, kdy některé útvary, týlová zařízení a vojenské správy z určitých důvodů nemohou dostat signály a rozkazy od nadřízených štábů.

Na základě těchto požadavků je účelné založit systém uvědomování na komplexním využívání automatizovaných zařízení, rozsáhlé sítě předem připravených míst velení, rozvinutém systému spojení. Jeho základ tvoří stále chráněné a pohyblivé spojovací uzly a předávací střediska.

Spojenecké armády využívají automatizované systémy uvědomování typu „Šnur“, „Vichren“, „Tesa“ a jiné, které vzhledem ke svým technickým parametřům v celku zabezpečují spolehlivé a rychlé předání odpovídajících signálů vojskům.

Nejdůležitějším směrem zvyšování bojové pohotovosti je další zlepšování doplňování vojsk živou silou a vybavení výzbrojí a vojenskou technikou v souladu s přijatou organizační strukturou.

Početnost, bojové složení a poměr druhů ozbrojených sil a druhů vojsk, stejně tak jako jejich naplnění, jsou proměnné veličiny. V důsledku specifiky a důležitosti plnění úkolů je proto důležité zvláštní pozornost věnovat nejdůležitějšímu naplnění orgánů velení, spojovacích a průzkumných útvarů, raketových vojsk, vojsk PVOS a letectva. V tomto směru je velmi důležité věnovat neustálou pozornost dělostřeleckým svazkům a útvarům, vojskovému letectvu, útvarům radioelektronického boje a některým dalším, jejichž stav na snížených počtech může

podstatně oslabit bojeschopnost vojsk při zahájení bojové činnosti. Prvořadý význam má bezesporu kromě toho naplnění svazků a útvarů vojensky vycvičenými záložníky, kteří jsou schopni účinně používat v boji zbraň a bojovou techniku, včetně nových typů. To musí být základem bojové pohotovosti a bojeschopnosti vojsk, vytvářených ve válečné době. V průběhu mobilizace bude totiž velmi málo času na výcvik a bojové sladění vojsk.

Zkušenosti z mobilizační práce svědčí o tom, že v jakýchkoli podmínkách existují stále rezervy a nevyužitě možnosti k dalšímu zkracování doby mobilizace vojsk a orgánů velení. Toho je možné dosáhnout např. zmenšením prostorů na formování vojsk, zkrácením lhůt na uvědomování, shromáždění a předání zdrojů do vojsk, zlepšením organizace vyvezení materiálních prostředků, předurčených k mobilizačnímu rozvinutí útvarů, zdokonalování metod odkonzervování výzbroje a bojové techniky, zkvalitněním základů mobilizace vojsk.

Důležitým směrem zdokonalování bojové pohotovosti vojsk je další zlepšování způsobů uskladnění a exploatace výzbroje a bojové techniky, hledání způsobů, které urychlují jejich přípravu k bojovému použití.

Řešení tohoto problému můžeme spatřovat především v používání nejprogressivnějších metod hermetizace bojové techniky, zdokonalování podmínek jejího udržování v parcích a skladech, periodické péče a konání prověrek technického dobrého stavu, udržování bojové techniky a výzbroje s maximálně možným koeficientem dobrého stavu a spolehlivosti.

Zvláštní pozornost vyžaduje technika, předurčená k mobilizačnímu rozvinutí svazků a útvarů. Její udržování na vysokém stupni bojové pohotovosti je složité, ale naléhavá nezbytnost.

Neméně důležitý význam má i plánování technické exploatace výzbroje a techniky, dodržování provozních ročních norem a stanovených meziprávních lhůt exploatace, zvětšení zálohy pohonných hmot pro vozidla a jiné otázky technického charakteru, které mají vliv na bojovou pohotovost vojsk.

Z hlediska zdokonalování bojové pohotovosti neustálou pozornost vyžaduje problém včasného vytvoření zásob materiálních prostředků ústředí, operačních (ve svazech) a vojskových (svazcích a útvarů) všech druhů ozbrojených sil. Jejich rozsah závisí na propočtu zabezpečení požadavků vojsk v souladu s jejich předurčením, na vytvoření nedotknutel-

ných zásob na konci bojové činnosti a doplnění ztrát v materiálních prostředcích.

Kromě toho při stanovení rozsahu zásob bereme v úvahu nezbytnost zabezpečení bojové činnosti vojsk v období, potřebného k přechodu odpovídajících odvětví národního hospodářství státu z mírového na válečný stav.

Zvláštní pozornost přitom je nutné věnovat zvyšování vojenských zásob, a to vybavením týlu svazků automobilními prostředky o velké tonáži ke zvýšení jejich možnosti a samostatnosti činnosti. Při plnění těchto úkolů je velmi důležité současně předvídat správné rozptýlení a ukrytí zásob materiálních prostředků, zabezpečení podmínek k jejich hromadnému výdeji ze stálých skladů a k jednorázové dopravě velkého množství bojové techniky v polních podmínkách způsobem mechanizace nakládacích a vykládacích prací, rozšíření způsobu výdeje, zavedení polních výdejních míst a zlepšení technického vybavení všech služeb týlu.

V současných podmínkách podstatně vzrůstá význam operačního příkrytí k vytvoření nezbytných podmínek k uvedení vojsk do plné bojové pohotovosti a k jejich operačnímu rozvinutí. Vyplývá to z toho, že ozbrojené síly pravděpodobného nepřítele mají prostředky strategického určení v plné bojové pohotovosti a rovněž silná uskupení pozemních vojsk, letectva a PVO v pohraničních prostorech, které sousedí se socialistickými státy. Silami, které má nepřítel v mírové době [za určitých podmínek a s utajením dodatečně rozvinutým], může zahájit bojovou činnost v rozsáhlém měřítku. V takových podmínkách nabývá na zvláštním významu splnění úkolů příkrytí. K plnění tohoto úkolu vzniká nezbytnost mít neustále v plné bojové pohotovosti svazky a útvary příkrytí všech druhů ozbrojených sil, které jsou schopny zabezpečit uvedení ostatních vojsk do úplné bojové pohotovosti.

Současně s tím zvláštní pozornost zasluhuje organizace přímé protivzdušné obrany vojsk, opatření k boji s průzkumnými a diverzními skupinami nepřítele, ochrany a rozmístění vojsk a nejdůležitějších objektů, ochrany před zbraněmi hromadného ničení, elektronického umlčování, ženižního a chemického zabezpečení, maskování aj. Všechny druhy zabezpečení je nutné organizovat včas.

Vysokého stupně bojové pohotovosti můžeme dosáhnout v podmínkách včas rozvinutého systému spojení a organizace tvrdého a nepřetržitě velení vojskům. Zejména proto otázky velení včas detailně plánujeme a pečlivě propracujeme. K do-

sažení jeho odolnosti a stálosti vytváříme systém míst velení (zodolněných, pohyblivých, vzdušných) a spojení, zabezpečujeme jejich přesnou práci, vytváříme komplety spojovacích útvarů, vybavených soudobou technikou.

Mezi důležité práce, které směřují k dosažení pevného velení, můžeme zařadit i vykonání různých technických a organizačních opatření v oblasti zvýšení ochrany systémů spojení před poruchami a organizacími radioelektronického umlčování. K tomu směřuje i stále širší využívání vzdušných míst velení, které jsou nezbytnou součástí celkového systému bojového velení vojskům.

Neustále rostou požadavky i na zvýšení operativnosti velení. K jejímu dosažení určitým způsobem přispějí zdokonalení forem a metod práce štábů, unifikace a snížení množství bojových dokumentů a jiná opatření. Hlavní směr při řešení tohoto problému ovšem tkví v maximálním a komplexním využívání možností soudobých prostředků automatizace a mechanizace, zdokonalování dosavadních a vytváření nových, produktivnějších a rychleji pracujících. Zejména automatizace a mechanizace hlavních procesů ve spojení s vědeckou organizací štábní práce umožní zvýšit kvalitu velení na úroveň soudobých požadavků, dosáhnout značné ekonomiky času a v celku zvýšit operativnost.

Velmi důležité je rovněž zabezpečit možnost centralizovaného řízení vojsk. V podmínkách, kdy jednotný systém velení může být narušen, podřízení velitelé a štáby musí být schopni samostatně plnit stanovené úkoly, přijímat rozhodnutí, projevovat tvůrčí a rozumnou iniciativu.

Příprava štábů a vojsk k plnění otáček bojové pohotovosti probíhá v celkovém systému přípravy důstojníků, štábů a vojsk. Tyto úkoly však mohou být tématem i speciálních zaměstnání, být samostatnými otázkami nebo obdobími cvičení. Konají se rovněž speciální cvičení na téma přechodu vojsk z mírového na válečný stav, mobilizace apod.

Cílem těchto opatření může být

- studium funkčních povinností při uvádění vojsk do různých stupňů bojové pohotovosti,

- nácvik a získávání návyků při organizování a vykonávání opatření bojové pohotovosti,

- mobilizace,

- velení vojskům aj.

Velkou úlohu při zabezpečování vysoké bojové pohotovosti vojsk má každodenní a cílevědomá stranickopolitická

práce. Jejím cílem je formovat u vojsk vysoké morálně politické, bojové a internacionální vlastnosti, v první řadě pevné ideové přesvědčení, které je základem duchovních stimulů při udržování neustálé bojové pohotovosti. Komunistická ideologie podmiňuje jednotu uvědomění vítěz-

ných idejí komunismu, pocitů vlastenectví a věrnosti principům internacionalismu.

Neoddělitelnou stránkou formování morálního ducha vojsk je výchova vysoké politické bdělosti. Nejmenší projev spokojenosti a bezpečí může mít negativní následky pro bojovou pohotovost.

Tyto některé otázky zvyšování bojové pohotovosti nejsou univerzální a všestranné. Svědčí však o tom, že je to složitý a mnohostranný proces. Dotýká se téměř všech stránek činnosti vojsk, velitelů politických orgánů a štábů, je souhrnem celého systému opatření. Neustále se mění v důsledku rozvoje prostředků a způsobů vedení války. Proto dodržování praktických opatření k udržování vysoké bojové pohotovosti a směrů jejího zdokonalování vyžaduje neustálou pozornost a upřesňování tak, aby zabezpečovala přesné plnění složitého a různorodého komplexu otázek zvyšování bojové pohotovosti Spojených ozbrojených sil.